

FJÁRMÁLARÁÐUNEYTIÐ

17. maí 2010

Til efnahags- og skattanefndar
Frá tekju- og skattaskrifstofu

Efni: Áhrif ívilnunar vegna endurbóta á ríkissjóð og sveitarfélög (506. mál)

Á fundi efnahags- og skattanefndar Alþingis þann 11. maí sl. var óskað eftir ítarlegri kostnaðarumsögn fjármálaráðuneytisins vegna áhrifa frumvarpsins á tekjur sveitarfélaga. Í umsögn fjárlagaskrifstofu ráðuneytisins segir:

„Reiknað er með að beint tekjutap ríkissjóðs og sveitarfélaga gæti numið allt að 1 milljarði kr., þar af yrði hlutur ríkissjóðs um 2/3 eða 670 m.kr. Gert er hins vegar ráð fyrir að lagabreytingin leiði til 10% aukningar á viðhaldsverkefnum á vegum einstaklinga. Auknar tekjur ríkissjóðs af virðisaukaskatti af efniskaupum þeirrar aukningar gæti orðið um 500 m.kr. auk þess sem skatttekjur af vinnulið aukningarinnar gætu numið um 150 m.kr. og minnkuð útgjöld vegna minna atvinnuleysis um 230 m.kr. Lækkun á tekju- og útsvarsstofni einstaklinga telst vera skattstyrkur sem færast til lækkunar á tekjum, en ekki sem útgjöld.“

Samband íslenskra sveitarfélaga telur að í mati ráðuneytisins komi fram að ríkið fái aukningu sem nemi 150 m.kr. vegna skatttekna af vinnulið. Verði reyndin sú, að aukning sveitarfélaganna vegna vinnuliðarins sé sú sama (þ.e. að skatttekjurnar skiptist nokkurn veginn jafnt milli ríkis og sveitarfélaga) munu einungis 150 m.kr. koma á móti áætluðum tekjumissi upp á 330 m.kr. Telur Samband íslenskra sveitarfélaga það vera ljóst samkvæmt þeim forsendum að óbætt tekjutap sveitarfélaganna geti numið hátt í 200 m.kr. á ári, verði frumvarpið að lögum.

Áhrif frumvarpsins á fjárhag sveitarfélaga

Í greinargerð frumvarpsins segir „að beint tekjutap ríkissjóðs og sveitarfélaga gæti numið allt að 1 milljarði kr., þar af yrði hlutur ríkissjóðs um 2/3 eða 670 m.kr.“ Með hugtakinu beint tekjutap er í þessu samhengi er átt við að sú lækkun sem talin er verða á tekjuskatts- og útsvarsstofninum muni ein og sér lækka tekjuskatt einstaklinga um 670 m.kr og útsvar sveitarfélaga um 230 m.kr. Það sem láðist hins vegar að taka fram með skýrum hætti í útreikningunum er að ákvæði frumvarpsins gerir ráð fyrir að einstaklingur sem ætlar að nýta þetta ákvæði þarf að leggja út fyrir tvöfaldri þeirri fjárhæð sem fæst frá dregin frá útsvarsstofninum. Til útskýringar er tekið eftirfarandi dæmi:

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir því að hjón geti fengið 300.000 kr. frádrátt frá tekjuskattsstofni að hámarki en til þess þurfa þau að greiða að lágmarki 600.000 kr. í vinnulaun. Á jaðrinum verður að reikna með því að um sé að ræða framkvæmdir sem ella hefði ekki verið farið í, enda er það tilgangur frumvarpsins.

Hjónin fá 300.000 kr. frádrátt frá tekjuskattsstofni. Ef reiknað er með því að þau séu að borga í hæsta þrepi greiða þau 99 þús. kr. minna í tekjuskatt en þau hefðu gert ella en þau greiða einnig 40 þús. kr. minna í útsvar. Alls er skattalækkunin til þeirra um 139 þús. kr.

Til að fá skattafláttinn þurfa þau að greiða 600.000 kr. í vinnulaun til iðnaðarmannsins sem ráðinn er til verksins. Hann greiðir 114 þús. kr. í tekjuskatt af 600 þús. kr. að teknu tilliti til persónuafsláttar og 79 þús. kr. í útsvar. Sé gengið út frá því að viðkomandi iðnaðarmaður hafi verið á atvinnuleysisbótum áður en til verksins kom og fengið þar grunnbætur sem nema um

150 þús.kr. á mánuði hefur hann verið að greiða tæp 20 þús. kr. í útsvar til sveitarfélagsins. Nettóávinningur sveitarfélagsins við það að fá viðkomandi iðnaðarmann í vinnu sem mögulega hefði ekki orðið ella er því sem hér segir:

	Á mánuði þús. kr.
1. Tapaðar útsvarstekjur vegna lægri skattstofns,	-40
2. Auknar útsvarstekjur vegna viðhaldsvinnu, hærri skattstofn	79
3. Tapaðar útsvarstekjur af atvinnuleysisbótum	-20
Nettóáhrif	19

Eins og hér sést mun viðkomandi sveitarfélag hagnast um 19 þús. kr. nettó á mánuði við það að viðkomandi iðnaðarmaður fær vinnu. Hafi hins vegar iðnaðarmaðurinn þegar verið í vinnu, en einungis bætt við 300 þús. kr. verkefni vegna afsláttarins er ljóst að útsvarstekjur sveitarfélagsins haldast óbreyttar (var þegar að vinna fyrir 300 þús. kr). Það er einungis í því tilviki að viðkomandi einstaklingar/ hjón hefðu ráðist í umræddar framkvæmdir óháð því hvort frumvarpið verður að lögum að sveitarfélagið yrði af útsvarstekjum. Það er í raun það sama og að segja að frumvarpið nái ekki tilgangi sínum.

Það er því misskilningur að telja að sveitarfélögin verði af verulegum tekjum vegna ákvæða í umræddu frumvarpi. Í mati Sambands íslenskra sveitarfélaga er einnig horft fram hjá þeim óbeinu jákvæðum áhrifum sem aukin umsvif hafa á fjárhag þeirra, auknu verðmæti fasteigna og minna atvinnuleysi á þjóðarbúskapinn í heild. Það er mat fjármálaráðuneytisins að þegar á allt er litið séu tillögur frumvarpsins til hagsbóta fyrir fjárhag ríkis jafnt sem sveitarfélaga.